

DE HIS, QUÆ CHRISTO DOMINO
rationæ naturæ humanæ conveniunt,
quantum ad defectus, qui naturam
sequuntur.

DISTINCTIONIS UNDECIMÆ SYNOPSIS.

Non quit simpliciter Christus factura vocari.

Quandis hoc certa conditione queat.

Sic incipit: Solet etiam quari.

Sic terminat: Vel cum adiunctione.

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illâ egit Magister de communicatione idiomatum in comparatione ad personam divinam, sive de conditionibus ad huiusmodi personæ dignitatem pertinentibus; sed in præsentî determinat de conditionibus defectibilitatem aliquam importantibus penes ipsam divinam personam: igitur propriam ac rectam connexionem ducere videntur.

2. Consequentia probatur: Ea, quæ præ se ferunt dignitatem, potiori iure prius pertractanda veniunt, quàm ea, quæ defectum aliquem referunt, eò quòd bona malis semper sint præferenda: ergo si Magister in antecedenti distinctione egit de conditionibus ad personæ divinæ dignitatem spectantibus; & postmodum in præsentî de conditionibus defectibilitatem aliquam importantibus circa eandem personam determinat, haud dubiè à rectâ connexionis viâ non defleat.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum primâ statuit Magister, Christum Dominum nec factum, nec creatam, sive creaturam simpliciter, & absolutè non debere dici. In secundâ verò declarat, ipsum posse creaturam dici; cum certâ tamen determinatione, aut addito quodam appposito. In tertiâ autem, & ultimâ expendit parte, hunc non tenere discursum: Christus, ut homo,

homo, est creatura: ergo simpliciter, & absolutè Christus Dominus est creatura.

4. PRO PRIMÆ igitur partis solerti indagine, en primum theoremata: *Eris Verbi divini persona sit hypostatice in naturâ humanâ, tamen simpliciter, & absolutè loquendo, Christus Dominus nec factus, nec creatus, nec creatura est dicendus.* Quod varijs Patrum tentat suadere testimonijs Magister.

5. Sic sedulò disquirat Magister in litterâ in theorematis duramentum: *An simpliciter debeat dici, concedique valeat Christum Dominum esse factum, vel creatum, vel creaturam?* Et respondet Magister, simpliciter atque absolutè non unquam concedendum fore Christum Dominum esse factum, creatum, aut creaturam.

6. Quod hæc argumentariâ methodo primò probat Magister quodam Augustini monito fretus lib. 1. de Trinit. cap. 13. dicente: *Cum de Christo loquimur, quid, secundum quid, & propter quid dicatur, prudens, & diligens, ac pius Lector intelligere debet: ergo cum Magister hic suas cum Augustino partes agere intendat, ut ex ipsius contexturâ claret, non poterit Christus Dominus simpliciter atque absolutè factus, creatus, aut creatura dici, sed quadam cum limitatione.*

7. Secundo, iam Augustinus rem totam venuste expendit cap. 6. eiusdem libri. En eius præclara eloquia: *In principio erat Verbum, & Verbum caro factum est, & omnia per ipsum facta sunt. Neque dicit omnia, nisi ea quæ facta sunt, idest, omnem creaturam; sed Christus Dominus simpliciter, & absolutè non est factus per se ipsum, etsi omnis creatura per ipsum absolutè sit facta: ergo quia absolutè, & simpliciter Christus Dominus creatura non debet dici.*

8. Tertio, in uberiorem thematis probationem amplius sic pergit Augustinus lib. 83. qq. q. 67. *Dicitur creatura quicquid fecit Deus Pater per Filium, qui non potest appellari creatura, quoniam per ipsum facta sunt omnia: ergo si solum dicitur creatura quicquid fecit Deus Pater per Filium, & omnia per ipsum facta sunt, reverà Christum Dominum simpliciter, & absolutè nec dici, nec appellari creaturam debere, tenendum est.*

9. Quarto, Divus Ambrosius lib. 1. de fide cap. 6. dignanter dignis sic metitur assumptum: *Probemus, inquit, creaturam non esse Dei Filium. Audivimus enim in Evangelio Dominum mandasse discipulis: Prædicite Evangelium universæ creaturæ. Qui universam creaturam dicit, nullam excepit. Et ibi sunt qui creaturam Christum appellant? Nam si creatura esset, sibi mandaret Evangelium prædicari, & subiectus esset vanitati; quia rej.*

te Apostolo: *Omnis creatura vanitati subiecta est. Non ergo Christus creatura est, sed Creator, qui docenda creatura discipulis mandat officium. Quid clarius? Quid expressius? pro infracta theorematis probatione: igitur Christus Dominus simpliciter, & absolute nec factus, nec creatus, aut creatura rite & recte poterit appellari.*

10. Quinto tandem suadet Magister intentum ex eodem Ambrosio lib. 1. de fide, cap. 9. & lib. 6. cap. 7. recensente horrendum illud sceleratissimi Arrii supplicium, toto corpore atque omnibus unguis contendenti Christum Dominum esse puram creaturam. Sic alloquitur Ambrosius: *Arrii hoc fuisse perfidia legitur, ut Christum creaturam faceret. Ideo e fusa sunt Arrii viscera, atque crepuit medius, prostratus in faciem, ea quibus Christum negaverat, fœda ora pollurus; sed his gravissimis Arrius non afficeretur cruciatibus, si Christum Dominum puram non predicaret creaturam: ergo.*

11. Sed oppones primo ex oppositis supra distinctione prima huius libri, ubi hæc passim recitantur ex Apostolo autoritates. Primo ad Galat. cap. 4. *Misit Deus Filium suum factum ex muliere.* Secundo ad Rom. cap. 1. *Qui factus est ei ex semine David secundum carnem;* sed omne factum simpliciter, & absolute est creatura: ergo si Filius Dei est factus, poterit Christus Dominus simpliciter, & absolute appellari creatura.

12. Responderetur ex Magistri doctrinâ, præfatas Apostoli autoritates quoddam in se additum præcontinere, ut decisioni nostræ non sint absorptæ. Nam cum prima, per ly factum de muliere, &c. Et secunda, per ly factus est ex semine David secundum carnem, &c. expressè denotent naturam assumptam à divino Verbo, non absolute, & simpliciter indicant Christum Dominum esse factum, creatum, aut creaturam, nisi cum determinatione in quantum homo; atque adeo sacræ paginæ testimonia lubricis Arrii non favent erratis.

13. Oppones secundo: Hæc propositio absolute prolata, & in rigore sermonis est vera: Christus est homo: ergo aut creatus, aut increatus; sed non increatus, ut ex se claret: ergo est homo creatus; sed homo creatus est creatura: ergo Christus Dominus simpliciter, & absolute est creatura.

14. Responderetur ex ipso Magistro, quod licet Christus Dominus sit homo creatus; tamen simpliciter, & absolute non est concedendum Christum Dominum esse creatum, ne æquis pravo sensu ductus, tale prædicatum simpliciter, & totaliter ei adscribere tentet, utramque comprehendens naturam, divinam quippè, & humanam; ideoque præ-

præfata propositio sine determinatione non est concedenda. Et hæc de primâ distinctionis parte sufficient.

15. PRO SECUNDÆ verò distinctionis partis enucleatione, en secundum theoremata: *Licet absolute, & simpliciter loquendo, non sit concedendum Christum Dominum esse factum, creatum, aut creaturam; tamen concedi potest additâ determinatione.* Hoc reverà assertum ex æquò ac primam etiam probat Magister aliquibus Patrum autoritatibus in eundem confluentibus finem.

16. Primò, illud expendere tentat, nonnullas in litterâ assignando determinationes, ipsarumque proprium ac catholicum referendo sensum. Dùm enim dicimus: Christus est factus, creatus, aut creatura, necessariò debemus addere, secundum naturam assumptam sive in quantum homo est, aut quatenus inæcepit esse homo; sed his additis determinationibus, non sequitur, Christum Dominum simpliciter, & absolute esse creaturam, aut cœpisse esse: ergo quanvis absolute, & simpliciter loquendo, non sit concedendum Christum Dominum esse factum, creatum, aut creaturam: nihilominus dici concedique valet apposita determinatione.

17. Secundo probat Magister ex Ambrosio lib. 1. de fide, cap. 6. dicente: *Non Deus factus est, sed Deus Dei Filius natus est; postea verò, secundum carnem, homo factus ex Mariâ est:* ergo quanvis Filius Dei, quâ Deus, non sit factus, sed natus; postmodum verò secundum carnem homo ex Mariâ factus est: ergo quia absolute non est concedendum Filium Dei esse factum, sed additâ determinatione, quippè, quia secundum carnem homo ex Mariâ factus est.

18. Tertio ex his Apostoli verbis ad Galat. cap. 4. id ipsum firmiter Magister: *Misit enim Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege.* Ubi ea expendens Ambrosius verba, ait: *Cum dicit suum, generationis aternæ proprietatem signavit: Postea factum ex muliere asseruit, ut factura non divinitati, sed assumptioni corporis adscriberetur:* ergo cum idem sonet esse factum, creatum, aut creaturam; & factura, sive creatura nunquam divinitati, sed assumptioni corporis sit adscribenda, non poterit Christus Dominus dici absolute factus, creatus, aut creatura, sed cum determinatione, secundum hominem, aut secundum carnem, aut quovis alio excogitabili addito.

19. Quarto, amplius in litterâ illustrat assumptum Ambrosius lib. 1. de fide, cap. 7. his verbis: *Et si ergo Christus Dominus secundum hominem dicitur creatura, non tamen simpliciter prædicandus est creatura; sed ideo Christus Dominus simpliciter non est prædicandus creatura,*

ra, etsi secundum hominem dicatur creatura, quia ly *secundum*, eo eret ac minuit absolutam loquutionem: ergo nec factus, nec creatus, nec creatura poterit Christus Dominus absolute, & simpliciter dici, sed cum apposita limitatione.

20. Sed oppones: Dum aliquid de aliquo predicatur cum addito non restringente verè, de ipso absolute, & simpliciter dicitur; sed homo predicatur de Christo Domino cum addito non restringente: ergo verè de ipso absolute, & simpliciter dicitur; sed dum homo de Christo Domino predicatur, æquè de ipso dicitur quod sit factus, creatus, aut creatura: igitur simpliciter, & absolute erit concedendum Christum Dominum esse factum, creatum, aut creaturam.

21. Respondetur ex Magistro in litterâ, instantiam satis debilem esse. Nam dum aliquid de aliquo predicatur cum addito non minuente, verè de ipso absolute, & simpliciter dicitur, si determinationis limites non excedat; secus si illos transgrediatur, ut in proposito apparet. Quia, etsi Christus Dominus, in quantum homo, sit factus, creatus, aut creatura, cum addito non minuente, non licet inferre, ipsum esse simpliciter, & absolute factum, creatum, aut creaturam, eò quod sic determinationis limites transgrediantur, ut in confertis claret exemplis. Primò: Christus est predestinatus secundum hominem: ergo absolute predestinatus? Secundò: Æthiops est albus secundum dentes: ergo simpliciter albus? non sequitur. Et hæc de secundâ distinctionis parte sufficiant.

22. PRO TERTIÆ autem, & ultimæ distinctionis partis ostensione, en tertium theoremata: *Quavis sit concedendum, Christum Dominum esse factum, creatum, aut creaturam, secundum humanam naturam, non tamen ex eo deduci valet, esse factum, creatum, aut creaturam simpliciter, & absolute.* Quod duntaxat intendit suadere Magister cuiusdam argumentationis peracutâ solutione.

23. Sic in litterâ argumentum proponit Magister: Christus Dominus, secundum humanitatem, est creatura: ergo Christus Dominus absolute est creatura. Consequentia probatur: Eo ipso quod secundum humanitatem Christus Dominus sit creatura, est aliquid non divinum; sed quo pacto Christus Dominus est aliquid non divinum, absolute est creatura: ergo ex eo quod secundum humanitatem sit creatura, absolute est creatura.

24. Respondet Magister in litterâ, præfatum argumentum ut collapsum apinamque ab omnibus meditari, eò quod procedat à predicato secundum quid, ad prædicatum simpliciter, sive tropicè à parte

parte ad totum, nempe, Christus est creatura secundum humanitatem: ergo simpliciter est creatura; cum tropicè hinc à parte ad totum, sive à predicato secundum quid, ad prædicatum simpliciter arguatur: ergo quanvis sit concedendum, Christum Dominum esse factum, creatum, aut creaturam, secundum humanam naturam, non inde dicendum erit, simpliciter, & absolute creaturam esse.

25. Sed oppones: Hæc illatio ex hoc necessariò tenet antecedente: Christus Dominus, secundum quod creatura, est aliquid non divinum: ergo Christus Dominus est aliquid non divinum: ergo & hæc alia subsistere poterit; Christus Dominus, secundum naturam humanam, est creatura: ergo Christus Dominus est creatura.

26. Respondetur ex Magistro negando antecedens, & consequentiam inde deductam. Nam hæc illatio non tenet: Christus Dominus, in quantum creatura, est aliquid non divinum: ergo est aliquid non divinum; quia in antecedenti arcet negatio divinitatem à naturâ creatâ, quod est verum; at in consequentiâ removet à personâ increatâ, quod est falsum. Alia verò argumentatio similiter exploditur, ut nuper dicebamus, quia in eâ tropicè à parte ad totum, sive à predicato secundum quid, ad prædicatum simpliciter arguitur. Et hæc de tertiâ, & ultimâ distinctionis parte satis superque sint dicta.

QUÆSTIONES.

27. **Q**UÆSTIO 1. An Christus Dominus possit dici absolute creatura? Ex Angelicâ Scholâ D. Thomas 3. p. q. 16. art. 8. Cayetan. 3. p. q. 16. art. 8. & seqq. Rocaberti lib. 2. Apolog. cap. 12. num. 2607. Ioan. à S. Thomâ tom. 3. disp. 16. art. 8. dub. unic. Camerarius tom. 3. q. 16. art. 8. Nicolai in 3. dist. 11. q. 1. art. 1. & 2. Philipp. à SS. Trinit. tom. 4. tract. 1. disp. 8. dub. 4. Medina in 3. dist. 11. q. 1.

28. Ex Subtili Scholâ Scotus in 3. dist. 11. q. 1. & 2. Poncius tract. 11. disp. 40. q. 1. Boyvin 2. p. cap. 6. q. 5. Mastius tom. 3. disp. 2. q. 11. art. 3. Bellutus in 3. disp. 5. q. 4. art. 2. Gallus in 3. dist. 11. q. 1. cap. 1. Delgadillo 2. p. cap. 18. difficult. unic. dub. 10. Felix de Incarn. cap. 19. difficult. 4. Rada 3. p. controv. 8. art. 3. Aquila in 3. dist. 11. q. 1. Herincx p. 4. disp. 1. q. 11.

29. Ex Scholâ Eximia Suarez 3. p. q. 16. disp. 14. sect. 1. & seqq. Aranda lib. 1. disp. 6. sect. 2. Mart. Perez disp. 40. sect. 5. Rhodès tract. 7. disp. 2. q. 5. sect. 3. §. 7. Peñafiel tom. 4. disp. 11. sect. 4. Hurtado disp. 11. difficult. 11. & seqq. Vazquez 3. p. disp. 65. cap. 1. & seqq. Lugo tom. 1. in 3. p. disp. 28. sect. 4. M 2 Ex

30. Ex alijs D. Bonaventura in 3. dist. 11. q. 1. art. 2. Gabriel in 3. dist. 11. q. 1. Aureolus in 3. dist. 11. q. 1. art. 1. & seqq. Caspensis tom. 2. tract. 20. disp. 9. sect. 2. Estius in 3. dist. 11. §. 1. Baudun. tract. 7. q. 10. art. 1. & seqq. Durandus in 3. dist. 11. q. 1.

31. Quæstio 2. An sit concedendum: Deus cœpit esse homo: Homo cœpit esse Deus? De quò, *hic dist. 7. q. 1.*

32. Quæstio 3. An istæ locutiones sint veræ: Deus factus homo: Homo factus Deus? De quò, *hic dist. 6. q. 1.*

33. Quæstio 4. An sit catholica locutio: Filius Dei prædestinatus est esse homo? De quò, *hic dist. 7. q. 1.*

34. Quæstio 5. An Christus Dominus sit Omnipotens, & in quò steter eius ratio formalis constitutiva? De quò, *tom. 1. dist. 7. q. 6.*

35. Quæstio 6. An Omnipotentia divina possit infinitum actum producere? De quò *tom. 1. dist. 42. q. 1.*

36. Quæstio 7. An ratio Creatoris sit intrinseca, aut extrinseca, sive ex tempore Deo? De quò, *tom. 1. dist. 30. q. 3.*

37. Quæstio 8. An ratio Dei ad creaturas sit realis, & è con-
verio? De quò, *tom. 1. dist. 30. q. 4.*

38. Quæstio 9. An sit naturaliter notum, Deum posse aliquid creare? De quò, *tom. 1. dist. 30. q. 2.*

39. Quæstio 10. An, & quomodo Christus Dominus factus sit ex muliere? De quò, *tom. 1. dist. 2. q. 8.*

40. Quæstio 11. An sine præiudicio divinæ simplicitatis possit in Deo admitti aliqua compositio? De quò, *tom. 1. dist. 8. q. 1.*

41. Quæstio 12. An Deus in aliquo collocetur prædicamento? De quò, *tom. 1. dist. 8. q. 2.*

42. Quæstio 13. An Christus Dominus sit causa nostræ prædesti-
nationis? De quò, *tom. 1. dist. 41. q. 4.*

DE INCOEPTIONE.

DISTINCTIONIS DUODECIMÆ SYNOPSIS.

Non potuit Christus quanvis committere culpam

At potuit fieri femina factus homo.

Sic incipit: *Post prædicta queritur.*

Sic terminat: *Indicavit.*

1. **C**ONNECTITUR hæc distinctio cum superiori. In illa pertractavit Magister, an Christus Dominus debuerit dici factus creatus, aut creatura, vi assumptionis naturæ humanæ in unitatem personæ; sed in præsentia indagat, an ipso fuerint defectus, quos passim naturæ creatæ adscribimus: igitur exploratam in se connexionem servant.

2. Consequentia probatur; Non posset aptè Magister querere, an defectus, qui cribro crebrius naturæ creatæ aptantur, fuerint in Christo Domino, si prius non vestigasset de ipso, utrum dici factus, creatus, aut creatura vi hypostaticæ compagis valeret; cum hi alijs præficiant defectibus: ergo si Magister modò inquit, an defectus communes naturæ creatæ fuerint in Christo Domino, postquam in antecedenti distinctione discussum reliquerat, utrum debeat dici factus, creatus, aut creatura, reverà extra connexionis metas non divagari videtur.

3. Dividitur præsens distinctio in tres præcipuas partes. In quarum primâ statuit Magister, Christum Dominum, in quantum Verbum est, semper fuisse; in quantum verò homo est, concedi posse ince-
pisse. In secundâ verò declarat, Verbum divinum aliam potuisse assumere naturam diversam ab eâ, quam sibi copulavit in unitatem suppositi. In tertiâ autem, & ultimâ ostendit parte, ipsum Verbum divinum sexum equidem muliebre[m] assumere potuisse, sed virilem ex femina eum assumere, magis fuit congruum.

4. PRO PRIMÆ igitur partis dilucidatione, primum præfigitur
pla-